

ANNEX 6

Orientacions per a l'avaluació de l'etapa – Etapa d'educació primària

En aquest annex es desenvolupen orientacions relacionades amb l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes entesa com el procés d'obtenció d'informació i evidències a través d'una sèrie d'instruments d'avaluació i activitats que el docent posa en pràctica des de la seva àrea amb la finalitat de realitzar valoracions que s'utilitzin en la presa de decisions.

L'avaluació forma part inherent del procés d'ensenyament i aprenentatge i ha de ser diferenciada de la qualificació, que és la fase del procés d'avaluació destinada a sintetitzar, mitjançant una escala, la valoració dels resultats obtinguts en aquesta avaluació.

El canvi metodològic que comporta el model d'educació per competències cap a un enfocament globalitzat, interdisciplinari i integrador, assigna un paper determinant a l'avaluació, que es concep com un procés fonamental. Cal que aquest procés sigui útil per a la identificació, seguiment i enregistrament dels aprenentatges dels alumnes i per facilitar al docent la informació necessària per a la presa de decisions, procurant una pràctica educativa adaptada a les necessitats dels seus alumnes i als objectius de l'etapa.

L'avaluació a l'etapa d'educació primària porta associada unes característiques bàsiques: ha de ser global, contínua i formativa.

- *L'avaluació ha de ser global*, atenent al conjunt de les àrees i, en particular, als diferents tipus de continguts d'ensenyament.
- *L'avaluació ha de ser contínua*, atès que s'ha de realitzar al llarg de tot el procés d'aprenentatge, centrant-se en la interpretació, descripció i mesurament per proporcionar els resultats d'avaluació corresponents.
- *L'avaluació ha de ser formativa*, atès que ha de proporcionar la possibilitat de reorientar els diferents elements que hi intervenen, amb la finalitat d'adaptar el procés d'ensenyament i aprenentatge per maximitzar l'assoliment de les competències previstes.

Elements que formen part del procés d'avaluació.

Els elements que formen part del procés d'avaluació són els criteris d'avaluació, els procediments d'avaluació, els instruments d'avaluació, els moments d'avaluació i els agents avaluadors. Aquests elements s'han d'interrelacionar de forma coherent de manera que, en funció del moment de l'avaluació i de l'agent avaluador, se seleccionin els procediment i els instruments d'avaluació més adients.

Aquests elements responen a les qüestions *què s'avalua, com s'avalua, quan s'avalua i qui avalua*.

Què s'avalua

Els criteris d'avaluació són el referent per a l'avaluació dels aprenentatges i guien els docents en el disseny d'activitats i en la selecció dels procediments i instruments d'avaluació. Per tant, han de servir de punt de partida per al disseny de les unitats de programació amb les quals s'han de desenvolupar les competències clau i específiques de cada matèria.

Com s'avalua

El docent ha de planificar, seleccionar o elaborar procediments d'avaluació variats que li permetin obtenir la informació rellevant sobre l'aprenentatge dels seus alumnes. Cada procediment requereix d'instruments específics de recollida d'aquesta informació. A l'hora de seleccionar i planificar aquests instruments, s'han de tenir en compte la diversitat, l'accessibilitat, la capacitat de diagnòstic, l'adequació a l'objectiu competencial i la fiabilitat per garantir l'objectivitat.

Atenent la seva tipologia podem diferenciar distints tipus de procediments d'avaluació:

- *Procediments d'observació*: permeten als docents obtenir informació i prendre registre de com es desenvolupa l'aprenentatge i atenen més el procés del mateix que al seu resultat. En aquest cas, els instruments de recollida d'informació poden ser registres, guies, llistats, diaris de classe, entre d'altres.
- *Procediments d'anàlisi de l'acompliment*: permeten als docents valorar tant el procés com el resultat de l'aprenentatge mitjançant la realització de les activitats proposades als alumnes. En aquest cas, els instruments han de permetre una recollida d'informació durant un període de temps i poden ser dossiers, quadern de l'alumne, diaris, entre d'altres.
- *Procediments d'anàlisi del rendiment*: permeten als docents la valoració específica i exclusiva del resultat d'aprenentatge final. En aquest cas els instruments de recollida d'informació poden ser proves orals, proves escrites, proves audiovisuals, entre d'altres.

Quan s'avalua

En referir-se al moment de l'avaluació, s'ha d'atendre a tres tipus d'avaluació d'acord amb el moment temporal en què es realitza:

- *Avaluació inicial:* permet conèixer la situació de partida de cada alumne per tal de poder dissenyar la intervenció al llarg del procés d'aprenentatge. Constitueix la base per organitzar i seqüenciar l'ensenyament i permet individualitzar el recorregut educatiu creant un entorn personalitzat d'aprenentatge.
- *Avaluació contínua:* permet obtenir informació de l'evolució durant tot el procés d'aprenentatge a la vegada que indica al docent com ha de desenvolupar el procés d'ensenyament, així com els aspectes de la seva tasca docent.
- *Avaluació sumativa:* permet determinar tant què s'ha assolit durant el procés de l'ensenyament com el resultat en una determinada seqüència temporal. El resultat obtingut de l'avaluació sumativa per mitjà de l'ús de diferents eines i no una única eina en exclusiva, ha de proporcionar al docent informació per orientar la planificació, seguiment i correccions en la seqüència del procés d'aprenentatge següent.

Qui avalua

Si ens referim a l'avaluació interna, ja que parlem d'avaluació del procés d'aprenentatge, els possibles agents serien el docent i els alumnes. De la intervenció d'ambdós agents, determinem tres tipus d'avaluació:

- *Heteroavaluació:* els avaluadors són persones diferents. La situació més comú és la del docent que avalua els alumnes.
- *Autoavaluació:* els rols d'avaluador i avaluat coincideixen en la mateixa persona, és a dir, l'alumne avalua el seu propi treball fent ús de materials o processos dissenyats a tal fi.
- *Coavaluació:* es caracteritza perquè uns alumnes o grups d'alumnes s'avaluen mútuament. En aquesta avaluació els avaluadors i els avaluats intercanvien el seu paper alternativament. En tot cas, el docent s'ha d'assegurar que els avaluadors són competents per a la realització del procés d'avaluació o haurà de complementar la coavaluació amb la realització d'una heteroavaluació posterior.

Aquesta perspectiva compartida de l'avaluació millora l'efectivitat de l'aprenentatge, facilita la presa de decisions i permet que l'alumne assumeixi responsabilitat sobre el seu procés, desenvolupant eines metacognitives que el fan més conscient del què, com i per a què aprèn. Així, es tindran en compte les fortaleses i debilitats del seu procés per millorar-lo i afavorir-ne l'autoregulació. L'error, vist com un procés natural, es converteix en una oportunitat per guiar la reflexió metacognitiva de l'alumne.

És fonamental que l'alumne sigui un subjecte actiu en el seu procés d'aprenentatge i, per tant, també en el seu procés d'avaluació. Per això, cal assegurar-se que l'infant sap què s'espera d'ell, se'l guïï en el reconeixement dels seus èxits i dificultats, en l'adopció d'estratègies d'autoregulació i en l'avaluació dels resultats obtinguts a partir del seu esforç i assoliments.

Finalment, és fonamental que els elements que formen part del procés d'avaluació siguin coherents i estiguin interrelacionats, de manera que en funció del moment de l'avaluació i de l'agent avaluador, se'n seleccionin una tècnica concreta d'avaluació i uns instruments específics.